

TIDEVARVEL

Nr 29. 17 juli.

Nr 29. 4 ärg. 1926

Tidevarvel Nr 29

Doktor Gerda Kjellberg och doktor Ada Nilsson fortsätta i artikeln *Dyrköpta själar* sin granskning av förslaget till ny lösdrivningslag, denna gång genom att söka sig fram till de kostnaderna, som de föreslagna åtgärderna för och mot de prostituerade kvinnorna kunna tänkas draga. I nästa nummer av Tidevarvet kommer artikelförfattarna med sina egna förslag.

Dagens ledare handlar om de nu före landslingsvalen utgivna Programmen.

I Svart på vitt *ranskas Frivinnad* ungdoms redogörelse för Västerförbundets öde.

Den sociala upplysningsveckan på Ekerød pågår som bäst. Vi meddela här en redogörelse för veckans följande och diskussionen över fredsfördrag.

Ellen Michelsen skriver om Anna Lenah Elgströms *Revolutionsnoveller* i artikeln: *En bok om hjältedom*.

Med anknytning till den aktuella diskussionen över prostitutionens problem offentliggöra vi i dag efter Norges Kvinder *En röst från ungdomen*. Väl att märka den norska.

Rönneberga Sjuk- och Förlösningshem
LIDINGÖ.
Tel. Lidingsö 937.
Mottagar värdehöskända barn och vuxna, även spädbarn.

Kom ihåg **Barnets Lycopening** erhålles genom *Förlösningshem och Barnskolor samt DE BLINDAS FÖRENING* Majorögatan 12. STOCKHOLM.

Sänd minneshyllning genom **Blomsterfonden**
Tel. Blomsterfonden.
Adress: **Arsenalsgatan 6, n. b.** STOCKHOLM.

En gedigen boksamling — utan kånkhar kostnad — kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta in- och utländska författarna. Synnerligen lämpligt för studieförklar.
Tillbehör
Red. Gösta Lindberg,
Centralplan III — Gäble.

LANITA,
fru Tora Enbörjings sedan 20 år beprövade hudsalva, enda säkra medel vid brännskador. Sårslutarna upphöra efter några minuter och återkomma ej, ingen hudrodnad, inga ärr. För kylskådar, skavår, hudfäst, mjuggbett, solbränna m. m. är den oömländiga. *Säljes hos Mea, N. C. Ståhlberg, Ströms m. H. I. parti; Landstegen, Regentingsgatan 19-21, Stockholm.*

LANITA,
fru Tora Enbörjings sedan 20 år beprövade hudsalva, enda säkra medel vid brännskador. Sårslutarna upphöra efter några minuter och återkomma ej, ingen hudrodnad, inga ärr. För kylskådar, skavår, hudfäst, mjuggbett, solbränna m. m. är den oömländiga. *Säljes hos Mea, N. C. Ståhlberg, Ströms m. H. I. parti; Landstegen, Regentingsgatan 19-21, Stockholm.*

Längs horisonten

Blixten från himlen. Hotade ställningar.

Så här års och vid detta väder är luftströföreliderna mycket arlitade. En herre som ville fara från Malmö till Paris i början på månaden, fick ligga länge och vänta på plats till dess plötsligt en flygolycka inträffade på en punkt av denna sträcka. Då blev det avbeställningar och gott om plats. Men hur länge? Efter två, tre dagar hade sträckan bleknat och efterfrågan var lika livlig igen. Logiskt sett blev ju för de oroadе icke risken mindre därför att de drojde med resan ett par dar. Men människans förhållande till faran bestämes icke av logiska grunder.

Samma fenomen upprepar sig ständigt. En villa har brunnit ner i ett samhälle och fyra personer omkommit. Samhället beslutar nya säkerhetsanordningar mot eldfara. Men bli de icke utlöda ögonblickligen medan ännu det korta minnet varar, då bli de säkerligen aldrig mer än en föresats. Man skall smida medan oron är varm.

Vad som är sant om händelser av mindre proportioner är också sant i fråga om historiska händelser av världskrigets mått. Rädslan för en upprepning förblekar — icke därför att människorna bli modigare men därför att när skräcken är borta ur nerverna, kan sunda förnuftsfullt röst icke göra sig hörd. Masovnas första omvandling från kristen till freden blev så av kort varaktighet, när icke deras ledare vilja eller förmå hålla den vid liv. Varför är det så? Det ger anledning till många tankar.

Men om människors ledare tåga, så tala händelserna för sig själva. När man läser historien om hur blixten antände ammunitionen vid maridrupen Lake Mannikin i New Jersey i Amerika, så är det som historien om ett krigsöfvertt, sammantaget i en symbol.

Sakförändringa ha vidtagit alla försiktighetsåtgärder för att förhindra explosion i sprängämnesupplagen och att, om olyckan ändå skulle inträffa,

att ett av dem exploderade, begränsa verkningarna till detta.

Men ej ens fackmän kunna förutse blixten från himlen, som träffar de massor av sprängämnen man ännu ransoner ut efter eget behag mot t. ex. Japan vid försvarandet av fosterlandet. Ett ögonblick och man har förlorat herravädet över sina egna flitiga händer verk, väckt nya krafter som vända sig mot en själv i stället för mot ens fiender. De kunna icke hejdas fört än de brunnit ut.

Det är farligt att samla sprängämnen, så länge man ännu icke känner något medel att förhindra åskväder, och det gör man icke.

Begränsningen av arbetstiden är den stora vinst, de kroppsarbetande klasserna i Europa hemfört som resultat av de senaste årtiondens kamp för förbättrade villkor. Under de tryckta tider som kommit över Europa åren efter kriget, ha många försök gjorts att fränta arbetarna denna vinst. Trots att om saken var av var är trög och arbetsskötet en av problem för de flesta industriländer, hävdas dock alltid från arbetsledare, att för lördag arbetstid är ett medel att bota den tryckta ekonomiska situationen.

I sommar ha Italien och England samtidigt gjort attacker mot den vinnna frihetstiden, båda under trycket av akuta ekonomiska svårigheter. Förbudet för att arbeta mer än 7 timmar i kolgruvorna är upphävt i England, och en del gruvägare bjuda sina lockoutade och strejkande arbetare att återvända och arbeta 8 timmar för samma betalning som de förut fingo för 7 timmar. I Italien har Mussolini i samband med en del andra kraftiga åtgärder för att förhållna Italiens ekonomiska läge — därjämte dekoniska sparsamhetsförordningar — dekretat 9-timmarsdag i stället för 8-timmars dag.

Detta är att röra vid ögat på de organiserade arbetarna. Industrierbetet är i sig så trötsamt och enformigt, så glädjefullt, att arbetaren måste förlägga sitt intresse, den människoskivdliga delen av sin existens utanför arbetet, ej inom det samma. Därför är inte den jämförelse riktigt rättvis som industriledare och andra intellektuellt arbetande människor göra, när de förmanande peka på sin egen långa arbetsdag. Inom den ligger deras intressen, inom den tillfredsställes deras ekonomiska och intellektuella årstyrdnad, har en affärsman mycket att göra är det ett tecken till framgång i hans företag.

Inte ens Mussolini tyckes alldeles ha stoppat till munnen på de knorrade genom att tala om sin egen 16-18 timmars arbetsdag. Mussolinis erfarenheter äro liksom inte tillämpliga på kroppsarbetarnas tillvaro.

I England växer åter förbittringen mot regeringen därför att den, som det heter, gjort arbetsvagns syn på kolproblemet till sin. Inom alla factiga organisationer väcker denna åtgärd upp solidaritetsskänslan med gruvarbetarna på nytt. Känslan av att nödas vara i sin vakt för att inte alla kunna fördela åter skola förfarna bör sluta arbetetsdenn fastare samman och strama upp energien inom dem. Det vore märkligt om ömningen av arbetstiden verkligen skulle ge det resultat som arbetsvagnarna hoppas på. Prestelsen att använda den syndikalistiska taktiken i att stillet arbeta mindre koncentrerat ligger snubblande nära, fullt understödd av instinkten att spara på krafterna.

Kvinnorna borde dra lärdom av hotet mot arbetarvärdens privilegier. Deras privilegier äro inte mera bergsäkra än arbetarnas. De kunna återställa, skulle av vissa grupper med återtjuning återtas. De borde aldrig glömma att det för individer som för grupper kräves ständigt vaktsamhet och kamp för att behålla vad man vunnit.

Yyrköpta själar

Av Gerda Kjellberg och Ada Nilsson

I det sociala reformarbetet är kostnadsfrågan viktig nog, och med nödvändighet måste de utgifter, som samhället tillfärdar sig för s. k. sociala räddningsarbetet, stå i rimlig proportion till effekten därav.

Vid avgränsad frågan, vilka kostnader ett genomförande av det von Kochsks förslaget om social livräddning av "fallna kvinnor" skulle draga, måste man först göra klart för sig, huru stort det antal kvinnor är, som skulle komma att falla under den nya lagen. En exakt sifra är omöjlig att ange och knappast är en en approximativt beräkning möjlig, då antalet prostituerade i ett samhälle aldrig kan med någon tillförlitlighet utrännas, ett faktum, som även Reglementeringskommittén i sitt Betänkande av år 1910 (sid. 376, Del I) med

styrka framhållit, bland annat därför, som också kommittén hävdar, att rekryteringen av de inskrivna under en viss tidrymd är huvudsakligen ett uttryck för intensiteten i besiktningssbyrårens verksamhet och icke av växlingen i befolkningens storlek eller dess tillstånd i sedligt, ekonomiskt eller sanitärt hänseende. Samma förhållande torde gälla vid den föreslagna lagens tillämpande. Antalet kvinnor som träffas av den, kommer att i hög grad bli beroende av hur många tillsyningsmän som tillsätts och vidare av dessa tillsyningsmäns personliga uppfattning och tjänstemet.

Reglementeringskommittén gjorde på sin tid en beräkning av de belyrksprostituerade, som voro "byråskrivna" i Stockholm under åren 1893-

—1904, och fann, att deras antal växlade mellan 6 å 700, vissa år mindre, vissa mer. Kommittén framhåller, att alla i ämnet sakknägna äro ense därom, att en utredning skulle liden del av samtliga de kvinnor, som drivas kyrkesmåsig skörlevnad, alltså äro belyrksprostituerade. För Stockholms måste vi sålunda räkna med en siffrva väsentligt överskötigande 700, lät oss säga 1,000, såsom belyrksprostituerade. Men denna lag skulle nu även tillämpas på de s. k. hemligt prostituerade. Hur många sådana som finnas exempelvis i Stockholm torde, som Reglementeringskommittén framhållit, ingen kunna uppgi, men till ledning anföres att, då de byråskrivna i Paris utgjorde 6,000,

(Forts. till sid. 4)

Afton på Stadion

Man skall icke lara ungså med människor som ha ens egna vanor. Vanor betydta även inskränkning, lysharhet vunnit att gå utanför stora områden av den stads tillvaron. Tack vare att en vän av andra vanor tog mig med sig kom jag till Stadion en afton, då 16,000 människor besöklade de svensk-finska tävlingarna i löpning. Stadion den kvällen var intressant redan som syn med sina rader ovanför varan av tusentals solbrända ansikten. Vacker var att se hur det glimmande till som av blymskar överallt där en pipa tändes eller en cigarett.

Det roade — emedan så ovanligt för mig — att höra Stockholmspubliken och de finska gästerna utpröda som kåren i tävlingsdramat, vilkas världsbildnings-utfundigheter agerade när de arena. Detta allra helst som stockholmsarna värdens smaken att applådera Nurmii, värdens jästare, även när han klädd Wide eller just då.

När Nurmii och Wide löpa där nere på väljbanan är det inte bara vackert och lite hemskt att se hur deras viljor med tekens hjälp pressa kroppen på dess yttersta resurser. Det får sin glans av att världstävling under varje fas av denna aftons tävling stå öppna att vinna eller förlora eller bekräfta. En världsmästare, även de andra mindre stora, men framför allt han, tålar här i kväll på Stadion med hela världens iaktseende och även med sin egen forntid.

Aftonen gav ett mycket gott exempel på tävlingens olika sidor, dess fästing och dess eggande moment, dess kraft att hålla människors smärta och driva dem till stora prestationer likväl som att ta död på dem.

Tidningen jag hade med mig och läste under mindre spännande ögonblick, gav önskt anledning till en jämförelse mellan dem som ledde på Stadions väljbanan och dem, som leda på den politiska.

Idrottsmästarna ha en lysande men ständigt hotad ställning som endast med möda kan hållas en liten tid. De kunna alltid falla. Genom det proportionella valsystemet ha vi ordnat det så, att partiernas främste aldrig kunna falla. De äro under de säkra platsernas förbändelse och behöva icke hålla sig smärta, spänning och vaksamma. Endast en äro revolution inom partiet eller partiets sammanfallande kan slöta dem, och vår senaste politiska historia visar ju att detta slöta sker. Ju längre en karl har suttit i riksdagen, ju oerhårdare anses det att peta honom.

Kvällen på Stadion hjälper mig ständigt att förstå vad det är jag instinktmissigt reagerat mot hos de förtäffliga politiska förtroendemännen, när jag från riksdagsväktaren hört dem säga att tonen och utgången i en debatt om en viktig fråga.

Det har varit den femta i raden, som dessa smygger sig på den man, som minst möjligt att döma icke kan falla i en valstrid och vet att så är.

Stuckars de som icke kunna falla. Stuckars de, som glömt hur det var att ståas för sin plats, glömt hur det var att bli besegrad eller att frukta att bli besegrad av en starkare vilja och kraft.

Ve över det proportionella valsystemet!
Densica

Rylander & Olsson
Bok-, Tidnings- & Accidentstryckeri
Läsare
Förskåpnings arbeten såsom BOKER, TIDNINGAR och AFFÄRSSTYCK till billiga priser och på kortaste tid.
STOCKHOLM
Lilla Vattugatan 25 - N:rr 7606

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna. För livsmedel är värt lätt. I våra 129 butikar gäller principen:

högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.
REDAKTÖR:
Elin Wägner.
Mottagningstid kl. 10-11.
Telefon Nor 49 42.

EXPEDITION:
Telefon Nor 282 43.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-3 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För 12 år kr. 5: 50, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1: 75. Lösningspris 15 öre.

ANNONSPRIS:
per millimeter
Textad eller särskilt be-
gärde plats ..... 22 öre
I text ..... 20 "

Rylander & Olsson Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

**Tidevarvets
Räddrägningsbyrå**
för föräldrar
Slussplan 11
torsdag 9.30-10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmrotsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Nor 24 19.
Familjerätt. Hyresrätten. Testamenten.
Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Lilla Vattung 14. Tel. 75 75, Norr 183 63.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvskärl, Bostredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.
Även särskilda förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Norrlandsgatan 8—10, Stockholm.
Tel. 147 99, N. 101 29.

Införd genom Stockholms Läkareförning

Doktor Helena Klein,
Invärtade sjukdomar, Läm-, Meag- och Tarmsjukdomar.
Brunkbergsgat. 4, 3 tr. hiss (inv. Brunkbergstorg). Mottagn. vard. 9-12. Månd. o. Torsd. 6-7 samt enligt avtal på Tel. Norr 52 40.

Dr Sigrid Björkquist-Wolonts

INVAERTADE SJUKDOMAR
Lungsjukdomar samt röntgenfoto-
gräfering av lungor.
Odenngatan 58, IV, hiss.
Mottagn. 2-3 el. efter överenskommelse på Tel. Vasa 10 19 (Personlig telefon 159-9).

Doktor Fåhræus

Hjär- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar
Karlavagn 48, Stockholm.
Mottagn. tel. överenskommelse per tel.
707 18, kl. 10.30-12.

Tandl. Greta Johansson,

S. Eriksgatan 102, 3 tr. (Vasastråden).
Tel. 840 22.
Mottagningstid: 12-1, 6-7 efter överenskommelse.

Centrala Tandklinik

Tandvårdare Mediciniska
Regeringsgatan 41. Tel. Norr 53 66.
Moderna smärtfria behandlingsformer.
Spec. Guldbyggor, stiftändrar, Fölkliniska. Mottagn. 11-12, 2-6 e. m.

ASTRAS Barnpuder

Antiseptiskt ströpulver mot hudflöhet — en slårader hos spädbarn. Helande och smärtstillande vid luggår, skavast o. d. likt.
Bark med strölock
Kronor 1:—
Förärliga på apotek och i tekniska affärer

Programmen

De olika partiernas programförklaringar inför landsingsvalen är en efter annan sett dagen. Sedvanliga löften i sedvanliga frågor skänks icke. Allt är sig likt. Man vill spara, sänka skatter, genomföra jordreformer o. s. v. på olika sätt från olika håll.

Aterigen går man igenom parti-programmen och de uttalanden som nu blivit givna. Högen har på ett sätt den säkraste ställningen, den att hålla tillbaka så långt möjligt — och kämpa för det, som varit. Det är lättast att för en rakryggad politik på den vägen, det skall inte förnekas. — Bondeförbundets program hör till de mera svävande, det är rikt på fraser sådana som: "att inskränkning av militärväsendet genomföres successivt den mån landets inre och yttre politiska förhållanden det medgiva" o. s. v. fraser, som kunna tolkas hur som helst och således bör ha utsett att slä. An. För ett frimästat hjärta är den nästan en lättad att läsa dylikt anförslaget än hos de frimästat och liberala. Men bondeförbundet har också de originellaste satserna. "Tro och heder må utgöra den grundval, på vilken all rätt ytterst skall vila." Inte innerst, utan ytterst. Men i alla fall: Där finns väl intet parti, som på tillfrågan inte skulle vilja erkänna tro och heder, och ändå intet parti, bondeförbundet ej undantaget, som skulle vilja påstå att s. k. praktisk partipolitik utgör från tro och heder. Politik är politik. Men för att vara rättvis måste erkännas att efter det, ta kommer något om, att nämnda-mannainstitutionen skall bibehållas och utvecklas, — och återför till verkligheten. Vidare fordrar bondeförbundet "att religionen bibehålls" och anser att ett "försvagande av religionens ställning i vårt samfundsliv skulle i sig innebära en allvarig fara för hela vår samhällsbyggnad". Vad menas med religion? Skall religionen upprätthållas genom lagar och partipolitik, det är verkligen en hädelse mot det oskrivna och oåtkomliga och dock alldeles närvarande. Eller är det statskyrkan man menar? Men där står ett ord i den första mening av programmet, som är klart och uttrycksfullt för förbundets mål: förbundet "avsar att vara en sammanlutning av Sveriges jordbruksbefolkning för främjande av *egna* sociala, politiska och ekonomiska intressen".

Socialdemokraternas vädjan "Till Sveriges arbetande folk" betecknas i den borgerliga pressen som ett försvär och en lövsång till den avdödade regeringen. Och det har väckt anstöt, att denna vädjan begynner

med orden: "Aldrig har det ställt klara än till nu stundande landstingsval, att i Sverige finns endast ett verkligt pligtigt reformparti: socialdemokratiet." Vill man försöka att se saken optiskt, måste man vara så frimästat, att man verkligen önskar så att vare, att där fanns ett radikalt r.f. parti, som man kunde ansluta sig till. Och som skulle kunna det, om Arbetarpartiet bara öppet ville förklara de punkter, där de frångåt socialismens läror. Men hur förklarade detta, så att inte den stora mängden anser sig bedragna just på detta, som kanske kommit den att ansluta sig till partiet! Och förklaringen uteblir.

De frimästat och de liberala regera. Dagens Nyheter, som numera knappast kan anse som ett politiskt partiorgan, anbefaller särskilt den liberala programförklaringen såsom god och beskillig. "Må de", heter det där, "som tänka liberalt, vid landsingsvalet också rösta liberalt." Alldeles riktigt! Men hur skall man då rösta — kanske blankt!

Sjuka och svaga

Märkligt till den av tussentals beprövade "WOLFFMITH-CENTRAL" som bekvämt kan utföras i hemmet. Begår i följande, kostnadsfria upplysningar från WOLFFMITH-CENTRAL, Knipstr. 78, Stockholm. Tel. 112 17 A. När 7: 30.

Dr G. Strindbergs Elektr. Institut

Leg. U. S. A.
Drottninggatan 12.
Tel. Vasa 76 55

Behandlar reumatism, ischias, högt blodtryck, åderbräck, nervositet, sömnlöshet, huvudvärk, astma m. m.
Ortopedisk avdelning Hälftösnings (oba. ej metall) avpassas och tillverkas. Pris 5 kr. Besvärigen emottagas från landsorten. Brev besvaras mot porto. 20 års praktik.

Privatdetektiv

Anton Brodén's Byrå
68 VÄSTERLANGGATAN 68
Åtager alla till yrket hörande uppdrag.

Svart på vitt

Frimästat vänter förbundets öde

På samtid fröst kallar Frimästat Ungdom en artikel, varj beröres det i Tidevarvets ledare efter regeringens oinminda förslaget om bildandet av ett frimästat vänterförbundet, som från Frimästat Kvinnors Riksförbund och Frimästat Ungdomsförbundet framställts till Frimästat Landsförningen och Sveriges Liberala parti, ett förslag som under vintern löpp även diskuterats mellan resp. organisationer. Artikeln börjar med att plöjande, att Tidevarvet publicerat förslaget, trots att gemensam överenskommelse om publicering av förhandlingsarna ännu ej fattats. I händelse detta är menat som en anmärkning, få vi hänvisa till vad som skrevs angående förslaget. När den s. k. samrådskommittén mellan resp. organisationer redan konstituerades före regeringens förslag, och denna ej föranledde ett sammankallande av kommittén, kunde något sådant icke gärna uppfattas på annat sätt än att de båda politiska partierna, det frimästat och liberala, ansåg samrådskommittén som ett överrumt stadium. Det fanns då heller ingen anledning att längre hemhålla förslaget. I vilket förhållande Ungdomsförbundet står till den Ekman-Löfgrenska regeringen är oss icke bekant, men vad Frimästat Kvinnors Riksförbund beträffar, så står det ju klart, att hade den nya regeringen önskat bakom sig stödet av de frimästat kvinnornas, (frimästat, liberala och icke parti-anslutna) är det givet, att samrådskommittén också blivit sammankallad. Ty det är ett faktum att Frimästat Kvinnors Riksförbund i sig innefattar de ledande kvinnorna, och den förtagna vänterförbundet frimästat och liberala män framfoga sina hustrurs och dottrars röstet där vid olika tillfällen, men aldrig få de frimästat kvinnornas levande inslag på sig. Tidevarvet avger även som sin uppfattning, att oraken varit Riksförbundets radikala ståndpunkt. Riksförbundet skulle aldrig kunna gå till med borgerlig samling efter försökning åt höger i övrigt, glädde inte ens önsket att till vägra den socialdemokratiska regeringen störtades, — vi erinra om hur ordföranden i förbundet, fröken Hesselgren, röstade, när regerings-skiftet avgjordes.

med orden: "Aldrig har det ställt klara än till nu stundande landstingsval, att i Sverige finns endast ett verkligt pligtigt reformparti: socialdemokratiet." Vill man försöka att se saken optiskt, måste man vara så frimästat, att man verkligen önskar så att vare, att där fanns ett radikalt r.f. parti, som man kunde ansluta sig till. Och som skulle kunna det, om Arbetarpartiet bara öppet ville förklara de punkter, där de frångåt socialismens läror. Men hur förklarade detta, så att inte den stora mängden anser sig bedragna just på detta, som kanske kommit den att ansluta sig till partiet! Och förklaringen uteblir.

De frimästat och de liberala regera. Dagens Nyheter, som numera knappast kan anse som ett politiskt partiorgan, anbefaller särskilt den liberala programförklaringen såsom god och beskillig. "Må de", heter det där, "som tänka liberalt, vid landsingsvalet också rösta liberalt." Alldeles riktigt! Men hur skall man då rösta — kanske blankt!

Framkalling

kopiering och förstoring av amatörbilder utföras bäst hos
PETERS, Streuplan 4.

F. a. Em. Bäcklin

GLASMÄSTERI
och RAMAFFÄR
1 AD. FREDRIKSTORG 1
STOCKHOLM

Godt arbete

Billigaste priser!
Telefoner: 564, 318 21 & 237 21.

Brev från Ekered

Det är en strålände högsommarsöndag den 11 juli 1906. Flaggan är hissad och i biuret av den vackra trädgården är kaffebrödet dukat, där möbler och den vita dukens lysa i solskenet. Vård- och värdinnan på Ekered, direktör och fru Adler, stå på trappan till den långa, vita framskyggnaden för att taga emot sina gäster, ett 15-tal kvinnor, deltagare i den diskussionsveckan, anordnad av F. K. i Hallanda län, för vilken herrskapet Adler så välvilligt ställt sig värdinna hem till förfogande. — Första bilen ankom; två hallandsdamor, strax därpå den stora bilen med damerna från Göteborg, flertal medlemmar av socialdemokratiska kvinnoklubben därstädes, 14 till antalet. Efter vederbörlig installation och presentation gick första kafferepet av stapeln i högsommarsol bländande värme och mjukt golv, varefter vi företogo en rundtur kring Ekereds gård, för vilken herrskapet Adlers välvilliga ledning och direktör trädgårdsanläggningen, hönsbush, kökssträdgård samt utbyggnad som givet gården dess namn. — Klockan närmade sig 7 och välkomnandet sattes gång. De av utseendet, som slutit upp, samtliga kursdeltagare, vård- och hushållskamrater, Ekereds stora sal. Det var med den kläd-

Artikelförfattaren i Frimästat Ungdom skriver, att allmänheten genom Tidevarvets framställning icke torde ha fått en fullt klar uppfattning om förhandlingsarna angående ett vänterförbund och dess innebörd. Det medgives, att förslaget kunat framnågas i mycket tydligare ordlag. Av grannlagnhetsfullt underlutar man ibland att tala ut, men det är inte först att göra det nu. Då artikeln beskriver det frimästat vänterförbundet, som E. K. R. förelåg, måste man tyvärr fråga sig, om Frimästat Ungdomsförbundet aldrig fullt uttagat mening med förslaget, och detta kanske är förklaringen till att Ungdomsförbundets delegerade så hastigt övergingo till ett annat förslag. Huvudsyftet med det frimästat vänterförbundet var icke att erbjuda överstyrelsen och en centralorganisation, d. v. s. en form, utan att främja och följa liberalismen i anda och sanning. På den grund måste alla verkligt frimästat, partianslutna eller icke, äga något att samlas omkring och äga rätt att samlas.

Frimästat Ungdom fränhåller, att Ekeredens betänkligheter anfördes av den vänter vänterförbundet eller, tydligen uttryckt, mot rätten för icke partianslutna frimästat och liberaler att vara med och ansluta sig till de gemensamma punkter förbundet emt sig om. Dessa värdepolitiskt värde. Likväl icke mer värdepolitiskt än att de i tvist eröstat och infångades, då den nya frimästat-liberala regeringen skulle bildas! Märk detta! De "avogörande betänkligheterna" skulle påtagligt lätt övervinnas, när det gällde att bilda regering. Och Frimästat Ungdom slutar ju sin artikel med att: "måhäre in man vägar sja förstod liberalismen att i en kritisk stund samla sig..."

Det här ungdomen till att leva på förhoppningar. Men man har också rätt att vänta av de unga att de, trots allt, ska hålla sina ideal högt, även i politiken. Man ska ej bygga uppifrån och ned, ej utifrån och in, utan tvärtom. Och det är en väsentlig skillnad emellan den grundval — det må gälla regering, parti eller vad som helst — vars kärnkraft bygger på kompromiss eller den, som bygger på en inre övertygelse, vilken samlar och samlar till allt vidare kritisk och sluttigen bildar en mak.

samma blygheten men dock lugna värdigheten hos den som väl känner svaret och svarigheterna med sådana dagar som dessa, men som äger det levande intresset, den goda viljan och tron på deras stora betydelse, som fru Rut Adler öppnade diskussionsveckan med ett anförande, var i hon önskade oss alla hjärtligt välkomna till Ekered och till kursen och uttalande den förhoppningen, att vi skulle trivas med varandra och med arbetet och att den skulle bli oss och genom oss hela samhället till gagn samt uppdrag de riktlinjer, efter vilka hon ansåg, att arbetet borde bedrivas. Därefter följde väl och dylikt, varefter direktör Adler inledde den första diskussionen med ett föredrag över ämnet: Mål och medel i samhällsarbete, som dock här ej skall refereras. Det är nog att nämna att redan nu blev diskussionen ytterst livlig och avslutades först när välkommenheten ringde till aftonmål, som avlats i stora matsalen under övningen och angenäm stämning. Klockan var då över 9. Första dagen av diskussionsveckan var gången till ända. Sortet av glada och nöjda människors röster blandade sig med kvällsvindens sus i de gamla ekarna, och i svaret på värdinnans goda och svor gott om något av gläd förhoppning om morgondagen.

L. H.

Torsdagens diskussion i fredsrådet

inleddes av fru Adler, som påyrkade nödvändigheten av att arbeta för fred, nu, medan vi ha fred, och nödvändigheten av att befrämja ett starkt försvär, dock ingalunda ett militärt försvär, utan ett annat som ej blir övertlygt av nyare teknik, aldrig blir omodernt, nämligen det försvär, som ligger i ett rättfärdigt ordnat samfund, där egentligen ingen orsaker till berättigt socialt missnöje finns. Och ett försvär, som förs med förnuftet och rättens vägen.

Den militära krigsberedskapen kan aldrig medge någon trygghet men väl utgöra en börda som förklarar det samhälleliga livet andligt och ekonomiskt.

Vårt fredsarbete bör inriktas på att borttaga sociala missförhållanden och så i sin på nya vägar där grundvalen för statens moral göres lika med individens. Då tvångsde inget in under värdplikt och kristjäm, då begränsade statens sina uppgifter till dem som den obestäng sköter bättre än den enskilde (vilket blev mycket få) och låste människorna ha mera frihet och mera ansvar, då stängde man inte heller vägnarna för dem med privilegier, tullar och allt slags monopol. Till handlet, förmått befintliga politik, gemensamt världsarbete är vägar att gå in på för fredsbudskap.

Efter diskussionens slut antogs mötedeltagarna följande resolution:
"Frimästat och socialdemokratiska kvinnor samlade under diskussionsveckan 5-11 juli, uttala i anslutning till diskussion i fredsrådet följande resolution:
Enär freden bäst befrämjas genom borttagande av orsakerna till berättigt socialt missnöje och genom främjande av allt som sätter samhällsfrämmandet och det försvagade samfundets mellan individer och folk, brida vi:
en såvd befintliga politik, gemensamt världsarbete, befrämjande av ett Panosovo, öppen diplomati, frihandel, avrättning"

Fredrika-Bremer-Förbundets skola för kvinnlig yrkesutbildning

med anslag av stat och kommun.
Hösterterminen börjar den 1 Sept.
Läsa kursen, 2-årig läringskola, avsedd huvudsakligen för kvinnlig ungdom med några allmänna medicinska grundläggande yrkesutbildning i kläddomän.
Högskolan, 1-årig, avser att utbilda kvinnliga arbetsledare och yrkesriktningar för bekländningsyrket.
Förberedningskurs i såmdåd, 1-årig, för utexaminerade handarbetsriktningar.
Extra kurs i såmdåd i mån av utrymme i mån av utrymme.
Projekt sändas. Adr. Norrlandsgatan 20, 1, Stockholm. Tel. 293 99.

Under varma sommarkdagar

lockar svalkan i

Centralbadet

Salt, kristallhalt vatten i samtliga bassänger
DROTTNINGGATAN 88 HÖLLÄNDAREGATAN 9

Natten till Söndag

AV ELIN WÄGNER

XVII.

Samtal med en dagmask

Det var mycket överraskande att på Karola iakttaga verkan av mina överlagda men uppriktiga ord: av kärlek till dig, Karola, kunde jag gjort tråkigare saker än så.

Händelsevis råkade man röra vid en fjäder, och dörrar springa upp.

— Jäsa, det har varit så tråkigt, sade hon och fängade i en snabb vändning mina ögon, som jag hittills undanhållit. Har du kämt så inför din uppgift, då kunde Brokötspingarna gärna avse dig.

— Det är inte tråkigt med fred, skyndade jag mig att förklara under arbetet, blev hon tråkigt att arbeta, därför att man ingenting kan göra till eller från. Min man stämde också alltid ner mitt intresse. Han sa, att fredsövningar i Sverige är lika obehövliga som skidor om sommaren.

Karola släppte min blick och vände sig bort.

— Ni är er lika allihop, sade hon, när jag insett vilken och lever så där apropos. Ni skyller på, när ni inte blivit utrikesminister av England, så lönar sig ingenting. Man ska inte begära att få vara det, man ska vara karla ändå.

— Karola, sade jag, erkänn att du begär det.

— Ja, sade hon, visst har jag det. Men nu så vet jag, att jag inget annat är än en dagmask, som luckrar upp jorden och förbereder den på detta enkla vis för sådant, och då jag är mycket duktig dagmask och sätter min ära i det.

— Du pratar, Karola, sade jag, du nöjer dig inte med det, inte ens med att vara ordförande i dagmaskarnas fredsörening, om jag känner dig. Du måste vara trött just nu, du talar som en trött människa.

— Jag har gått och tänkt, sade hon halvt för sig själv och utan att bry sig om mina inlägg, på hur stora hinder födas. Det skall väl ett möte efter den tid som är. Det ska man göra förut. Och din man hade orätt, det måste jag säga på hans döda mull, att sådant arbete skulle vara onödigt i Broköping.

Jag blev lite skamen, när Karola tog det så högtidligt. Det hade jag minnsamt aldrig gjort. Jag var tydligen av de ljumma och skrefrediga, salongspacifist och namnkristen, allt vad Karola måste hata. Jag sade henne det, och mitt erkännande retade henne så, att hon blev alldeles svart i ögonen.

— Det vore så gott att ge upp, sade hon och satte på hatten.

— Vad? Mig?

— Dig och allting.

— Vi är omöjliga, åtminstone i Broköping, sade jag, men ge inte upp ändå, det bleve så enformigt.

— Det är nog inte ni som är omöjliga, sade hon, och förgelensade mig över i venod, vilket var tusen gånger värre. Det är jag, som är omöjlig. Ingen är opåverkad, men det behövs en oerhörd stark påverkan, och min kraft försår ingen vart. Jag talar, orden försvinner i sugningen av det jagande livet. Kan du begripa, varför jag inte håller mun och odlar min kå?

— Det är just det charmanta med dig, Karola, sade jag, att vi får vara ditt käll.

Karola smög lite. Charmant är just ordet, sade hon. Nej, adjö med dig, kommer du inte och hälsar på hos mig nåt gång? Till exempel när jag kommit tillbaka från Broköping, det kunde ju vara lustigt nog. Jag ringer på då.

— Vad skall du göra där då?

— Har du inte fattat det, jag skall göra en ny fredsörening.

— Då hon gått ut i tamburen, hände

En bok om hjältemod

Det såg en gång ut, som skulle Anna Lenah Elgröst bli något av vad man kallar en populär författare. Hon hade ett gott man och rykte bland allmänheten, och en viss medvetenhet om sin egen bok. Det hela var egentligen ganska egendomligt, ty något mindre folkligt än Anna Lenah Elgröst författarskap är svårt att leta fram. Också varade solskensvärdet icke länge. I stället levererades ett skylfval så förbittrat, att man får leta ganska långt tillbaka i svensk litteraturkritiks historia för att finna något motstycke.

Men om ett jordskred äfsyttas, nådes likväl icke målet. Anna Lenah Elgröst hade den oförsyntheten att överleva orkanen, skriva nya böcker och att alljämt vara sig själv lik.

Med glädje konstaterar man detta sista vid läsningen av hennes nyaste bok. Det är en samling av sex berättelser, varav två omtryckts från en tidigare, numera utgången bok, "Stjärnan, vars namn är malört". Alla berättelserna, utom samlingsens sista, den om Cola di Rienzi, röra sig i franska revolutionens tid. Undrar någon varför Anna Lenah Elgröst söker sig tillbaka till detta upprörda tidsskede, är det ju finns så mycken fredsll idyll anordnades i världen, blir väl svårt detta, att tider av nöd och olycka ha en förmåga som inga andra att riva bort de konventionella skalen och lägga människosjälen naken. I all sin nykedom — eller i sin

Staden växer

(En gammal skeppares monolog.)

Staden växer. Vid gator och gränder zigzag kvartarerna som skryta och skrymma, jätteränder som hata och skymma, lyfta mot himlen av människokölander.

— Men är så kala om det allvarligt, sade jag, så är Salten ett avslutat kapitel med både ljusa och mörka sidor, och han behöver inte vara obehaglig till mods. Men han är inte så viktig nu, det viktigaste är att jag får inge min rörelsefrihet. Det vore bättre om du kunde öva ditt inflytande på den där psykiatern, som skriver ut mig om jag saknar hänningar, och det utan att ha sett mig.

— Ven är det? frågade hon.

Jag nämnde hans namn.

— Ve dig, sade hon, han kan inte åtkommas. Har han sagt att du saknar hänningar, så gör du.

— Jag förstår, att det är vansinnigt, sade jag, men jag skulle vilja förklara lite för honom. Det är inte sant att jag saknar hänningar, men det är jag som, att de inte rådde med att stå emot en väl-förd i angusti, för det är en ofantligt värfod det, och nu är den förrunnen, och man kan gott utan risk låta mig reda upp mitt liv själv. Jag känner det åtminstone så själv.

Det händer mig gång på gång, att jag utan att i tankarna ha förberett dem, säger saker om mig själv, som slå mig genom sin stora riktighet, och så var det också nu. Hela veckan ända sen den triumfs dag, då Sörensenka huset såldes med så ringa förlust, hade jag förflyttat av en röst som sade: "Om också det där har betydelse för myndigheterna vid bedömning av dig, så kom ihåg, att denna fördelaktiga utgång av affären icke beror på din kloket utan är en slump och icke rör den djupare frågan om vem du är om du kan inte låta på dig själv."

Och nu besvarar jag denna djupare fråga samtalsvis i en replik till Karola och känner mig fullkomligt tryckt att svara var nytt.

— Du behöver kanske ingen hjälp, sade Karola.

— Jo visst, sade jag, behöver jag hjälp. Till att låta igen mitt människovärde.

— Men, söta Anna, sade Karola, som inte visste att det blivit en jargong hos mig att källa om mitt människovärde. Söta Anna, sitt människovärde kan man väl inte få av någon. Det ska man väl själv —

— Tyst, Karola, bad jag försäkrat och lade handen över hennes mun, det där vill jag säga själv.

Frimärkes The
James Lindgren & Co.
Sveriges största och förnämsta
Sjelfirma

Kontrollant:
Stadskamraren i Göteborg
G. Kadstrand
112 B

Johanna Brunssons Vävskola.

STOCKHOLM

— Grundad 1873. Inneh. Anna Jacobson — Utbildar praktiskt och teoretiskt Vävare- och Riksvävare och håller kurser i hemvävning.

Försäljer Mattor i handvävningen flössa, rya, rödskall, rosenäng samt Möbetyger, Gardiner, Vepor, Klädningsstyggar m. m. Väggar, Västalar och Västvalstulhöjder. Skola och Föreläsning Kungsg. 70. 11, h. 11, h. 11, av Vasag. Söndagskvällen 1, 4, 3, 5, 11.

Bustling 2.

Tel. Norr 437 och 133 63.

STOCKHOLM

Skånska Handskmagasinet

Västerlångatan 55 - Stockholm.

Telefon Norr 141 63.

Stort Lager av

HANDSKAR, VÄNTAR o. STRUMPOR

Etabl. 1819.

Äldsta Handskaffär i Stockholm.

Innehavare Fru Letten Smith.

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

STOCKHOLM

sublima storhet — som sällan annars kan hjältemodet, där det finns, springa i dagen som en underbar stråle. Och om hjältemodet handlar allt vad Anna Lenah Elgröst hittills skrivit. Över hela hennes produktion kunde ett enda ord sättas som motto. Det samma som står ristat in i fängelsemuren i Tour de Constance. Resister. — Om ståndaktighet, om offervilja, om seger i döden handla alla hennes böcker. Om att stå emot. Resister.

Dock har hon aldrig berättat om detta med sitt säkra konstnärskap all i denna sin sista bok. Den som aldrig misskatt den lödiga halten i innehållet, men ibland beklagat det manierade och alltför grella i uttrycksättet, gläder sig över, att Anna Lenah Elgröst nu nått fram till denna behärskade, strama och livvälldiga stil, som passar henne så väl, och i vilken hon numera berättar.

Den lyckigast utförda av de sex novellerna är väl den om *Damen* som *negler*. Den skildrar de oerhörda ögonblick, då Louis XVI:s och Marie Antoinettes tunga resvagn, följad av den rasande folkloppen genom Paris' gator, återfäres till Tuilerierna. — Med skrik, skrat och vämjeliga tillmånen hälsas de olyckliga bakom vägnars rutor. Ingen finns som har något annat tillövers för dem. Ingen utan en. En enda ser Marie Antoinettes darrande händer och nekar henne icke sitt mänskliga medlidande. Mitt för den kungliga vagnen, i åsyn av allt folk, gör hon den långa, svepande bövningigen för kungparet — och inför henne, den protesterade, böjer Marie Antoinette sitt stolta huvud som inför en jämlike.

På samma höga plan stå också de andra berättelserna. Särskilt gripande är mig blivit den första, *Grisen från havet*, historien om kvinnan som räddar sin fiende, därför att denne är lik hennes egen son. — På ämne ifyllda, intill bristning spända ögonblicken, under vilka denna händelse, liksom den förut omnämnda, äger rum, äro givna med en intensitet och en glöd, tyfäst sållynt under skandinaviskt luftstreck.

Dock i ett land där uniformiteten tillbeds och den reserverade kyligheten anses som det finaste av allt, har ju sådant bara dålig kurs. Att minstone i författarens livstid.

Ellen Michelsen.

Det bästa smörfet och kaffe bjuder köper man i **Majas Hembageri** Bergsgatan 34, Stockholm. Tel. Kumg. 54 68. Grönsakbröd o. Wafflor 10 proc. påbröd tillkom.

Mot rynecrème
Crème Anti-Kides Lybros
du Dr. Byl,
absolut fullfördigt medel mot rynkor. När och följer att rynkor kring ögon, pannan o. munggroparna. Massor av erkinämnde. Pris: 4:50 + porto. Till landsorten postförsäkrat.

Mot rynecrème
Crème Anti-Kides Lybros
du Dr. Byl,
absolut fullfördigt medel mot rynkor. När och följer att rynkor kring ögon, pannan o. munggroparna. Massor av erkinämnde. Pris: 4:50 + porto. Till landsorten postförsäkrat.

A.-B. FRANSKA PARFYMAGASINET

Hammagatan 5, mitt emot Nord. Komp.

Olof Eimdhall Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 208 51
STOCKHOLM

Vem har gjort **SCHÉELS RADIUM-TVÅL** så populär?

Den milda, förmåna **DOFTEN**

och det sällsynt balsamiska luddet har skaffat Schéels Radium-tvål otaliga väner. — De utvalda beständelarna i denna tvål äro värdefulla och välgörande; tänk bara på Radium-förkomsten i densamma!

Om Ni av någon anledning ämnar ej prövat Schéels Radium-tvål — köp hem en i dag!

Schéel Radium-tvål
Säkerhets-tvål
Säkerhets-tvål
Säkerhets-tvål

Virktheten kontrolleras av Radium-experten P. Dr. N. Sahlbom.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummivöror, Bandsage alla slag, Elektriska Hjälpapparater, Induktionsapparater, Åderbräckstrumpon, Bräckband, Ryggbjällare, Grossskarsketter och Girdlar, Brösttillare, Lungskyddare, Skjällbjällare, Liggyrvar, Duschbänkar, Barnsvårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillskriv oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
Vesterlångatan 66
(Inging i Passagen)
Birger Jarlsgratan 9
STOCKHOLM

STILLE RULLSTOLAR
alla slag
Begär vår specialkatalog
REGERINGSGATAN 19, STOCKHOLM
Telefonväxel
Rikes 166 70-72
Order från landsorten 166 72

